

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

muu

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Kyllä, miksi? [Esitys tukee tavoitteita. Esitys mahdollistaa hyvinvointialueiden henkilöstön psykososiaalisten menetelmien osaamista. Tulisi kuitenkin huolehtia siitä, että ensimmäisen portaan koulutus hyväksytään osaksi psykoterapeuttikoulutusta.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Kyllä, miksi? [Esitys vahvistaa perustason mielenterveyspalveluiden saavutettavuutta ja saatavuutta. Tavoite on, että tällä koulutusmuodolla perustason palvelut vahvistuvat ja koulutuksen saaneet henkilöt jatkavat työskentelyään perustasolla.]

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Kyllä, miksi? [Esitys toteutuessaan mahdollistaa psykososiaalisten menetelmien osaamista hyvinvointialueilla.]

Esityksen mukaan kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää

koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttisiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Ei, miksi? [Osittain toteuttaa, mutta esityksessä jää epäselväksi se, hyväksyvätkö kaikki psykoterapiakoulutusta antavat tahot ensimmäisen tason koulutuksen osaksi psykoterapiakoulutusta.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Kyllä, miksi? [Esityksellä vahvistetaan peruspalveluiden osaamista toteuttaa psykososiaalisia menetelmiä.]

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Koulutustarve vaikuttaa ylimitoitetulta. Hyvinvointialueilla on näkemys alueella esiintyvistä tuen tarpeista, ja tämän tulisi nivoutua yhteen teoreettisen koulutuksen sisältöjen kanssa. Teoreettisen koulutuksen ja käytännöllisten menetelmien opetuksen tulee muodostaa kokonaisuus. Käytännöllisten menetelmien opetuksen toteuttaminen edellyttää koordinoitua ja ohjausta käytännössä. Esityksen toimeenpano saattaa muodostua haasteelliseksi sellaisilla YTA-alueilla, joilla on esityksen mukaista koulutusta järjestävä yliopisto muullakin paikkakunnalla kuin yliopistollisen sairaalan sijaintipaikkakunnalla. YTA-sopimuksessa tai muussa vastaavassa sopimuksessa on siten huomioitava kyseisten yliopistojen rooli esityksen mukaisessa koulutuksessa. Koulutuksen toteuttaminen ja kehittäminen edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua, arviointia ja seurantaan hyvinvointialueiden ja yliopistojen kanssa.

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Ei, miksi? [Kts alla.]

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

Rahoitusmalli on monimutkainen ja sitä tulisi selkiyttää. Rahoituksen tulisi olla ennakoitavissa ja kohdentua YTA-sopimuksen mukaisesti eri toimijoille. Sote-järjestämislain 36 §:ssä säädetään hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksesta koskien YTA-alueita. YTA-sopimuksissa on sovittava koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan strategisesta suunnitelmasta ja sen toteuttamisesta sekä yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen koordinaatio-, ohjaus- ja neuvontatehtävistä näissä toiminnoissa.

YTA-sopimuksen soveltamisohjeen mukaisesti (kohta 2.9. Sosiaali- ja terveysministeriön YTA-sopimuksen soveltamisohje 2025, VN8128/2025). Sopimuksessa on sovittava terveydenhuollon psykoterapeuttisista ja psykososiaalisista menetelmistä osana keskittämisesetuksen mukaista alueellisen kokonaisuuden suunnittelua ja yhteen sovittamista. Koordinaatiotehtävä kuuluu

yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille ja HUS-yhtymälle. Osana tätä koordinaatiotehtävää niiden on huolehdittava alueellisesti, että perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon käytössä on vaikuttavaksi osoitettuja psykoterapeuttisia ja psykososiaalisia menetelmiä väestön tarpeen mukaisesti sekä niihin liittyvää koulutusta ja työnohjausta. Tehtävä koskee kaikkia ikäryhmiä, potilasryhmiä ja terveydenhuollon eri tasoja. Kokonaisuudesta ja sen kustannusten jaosta on sovittava. Sopimuksessa on sovittava mitä psykososiaalisia menetelmiä käytetään alle 23-vuotiaiden perusterveydenhuollossa hoitona ja mitä käytetään sosiaalihuollossa psykososiaalisena tukena (pääsy perusterveydenhuollon lyhyt psykoterapiaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon määrämuotoisiin lyhytinterventioihin eli ns. lasten ja nuorten terapiatakuu). STM on antanut erillisen ohjeen lasten ja nuorten psykososiaalisia menetelmiä koskevista säännöksistä ja THL on koonnut sivuilleen ensisijaisesti perusterveydenhuoltoon sopivia menetelmiä sekä kuvannut, mitkä niistä sopivat myös sosiaalihuoltoon.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

Koulutuksen tuoman erityispätevyyden tunnistaminen on kannatettavaa, mutta se täytyy tehdä valtakunnallisesti yhdenmukaisesti. Psykoterapiakoulutuksesta vastuussa olevilla yliopistoilla on merkittävä rooli tässä määrittelyssä.

Muuta huomiotavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

-

Viemerö Jaana
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy